

הסקרנות והרצון לפתח את הידע האנושי לשמו ובין התכלית החברתית והכלכלית של המו"פ בסיפוק צרכיה של המדינה. לכן לצדם של המדענים החברים במועצה מוצע לכלול גם כלכלנים ותעשיינים. רק מועצה המסוגלת להעמיד מנהיגות מקצועית מדעית בעלת שיעור קומה תוכל להבטיח את יישום המלצותיה. יש למנות למועצה מדענים הנהנים ממוניטין מקצועי ומדעי רב ובעלי מודעות לתפקידו של המו"פ. כדי להבטיח תנאים אלו מוצע שראש הממשלה יתייעץ בעת מינוי חבריה עם נשיא האקדמיה הלאומית הישראלית למדעים. עקב חשיבות המו"פ הביטחוני למדינה מוצע לכלול בין חברי המועצה מומחים מתחום המו"פ הביטחוני ולשתף שני חברי מועצה בפורומים המייעצים למערכת הביטחון, וזאת כדי להבטיח קשרי גומלין בין שתי המערכות. מוצע שחברי המועצה יתמנו לארבע שנים.

המו"פ והשפעתו על העצמה הלאומית. שלא כמשרדי הממשלה העוסקים בתכנון, מימון וביצוע מו"פ בתחומם הייעודי, המועצה תהיה מטה מייעץ ולא גוף מבצע ופעולתה תתבסס על עבודת מטה ברמה לאומית וממשלתית כוללת. היעדים להמלצותיה יהיו ראש הממשלה, הממשלה וועדותיה, הכנסת וועדותיה ומשרדי הממשלה העוסקים במחקר-ופיתוח. המועצה תייעץ לממשלה בעניין הקצאת משאבים למו"פ. הטיפול בנושאי מחקר-ופיתוח לאומיים צריך להיות בידי אישים ששיקול דעתם מקצועי ובלתי תלוי. לפיכך המועצה חייבת להיות בעיקרה מועצה של מומחים מתחומי המדע והטכנולוגיה, כדי שמומחיותם תוכל לספק את התמונה הכוללת המתחייבת מתפקידי המועצה ותאפשר להם לזהות הזדמנויות מדעיות, טכנולוגיות וכלכליות. הרכב מאוזן של המועצה צריך גם לשקף את המתח הטבעי שבין

מטרות החוק
א. להקים גוף שיעמיד לרשות הממשלה ייעוץ מקצועי בלתי תלוי לצורך גיבוש מדיניות מחקר ופיתוח לאומית כוללת;
ב. להבטיח יציבות ורציפות בתכנון המדעי הלאומי;
ג. ליצור מסגרת תומכת למאמצים לניצול מרבי של הפוטנציאל המדעי הטכנולוגי הכולל של מדינת ישראל, להבטיח את פיתוחם ואת מיצויים של המשאבים הלאומיים המושקעים במחקר-ופיתוח.

הצורך בחוק
המועצה הלאומית למו"פ תהיה המוקד הממלכתי בעל הראייה הכוללת של צורכי המחקר והפיתוח הלאומיים. הבטחת ראייה לאומית אובייקטיבית החורגת מתחומי פעולתם של משרדי הממשלה מותנית בהקניית מעמד סטטוטורי בלתי תלוי למועצה, בלי כפיפות למשרד כלשהו ותחת אחריותו המערכתית של ראש הממשלה, כפי שמתחייב מהפוטנציאל האסטרטגי של

פורום לתשתיות לאומיות למחקר ופיתוח (תל"ם)

(מידע שמסר נשיא האקדמיה בישיבת מועצת האקדמיה 12.11.97)

לגבות את התשלומים האלה. ההתקשרות עם ESRF תיעשה באמצעות החשב הכללי של משרד האוצר. זו דוגמה לאיגום משאבים של כל הגורמים השותפים לתל"ם לשם מימוש נושא גדול בעל עניין משותף וזאת דוגמה למה שפורום כזה צריך לעשות.

הצהרתי במפורש שברגע שתקום מועצה לאומית למחקר ופיתוח כגוף סטטוטורי היו"ר של תל"ם יהיה יו"ר המועצה. בטיטה האחרונה מופיע סעיף האומר שליד המועצה הלאומית למחקר ופיתוח תהיה ועדה אופרטיבית, שהיא בעצם תל"ם בהרכב הזה עם המטרות האלה. גם ור"ה הביעה תמיכה עקרונית בהצעה לכוון מועצה לאומית כגוף סטטוטורי מייעץ.

במכרזים מדעיים המיועדים בייחוד למחקר תעשייתי בתקווה שחלק מהכסף יחזור על ידי מימון מחקרים משותפים של גופים בארץ ובאירופה למחקרים מדעיים תעשייתיים. כמובן, יש לזה יתרונות מדיניים חשובים.

במפגש השני של הפורום עלה נושא קרינת הסינכרוטרון שהאקדמיה מקדמת כבר הרבה שנים. יש לנו דוח מגובש והמלצות מגובשות. מדובר על התחייבות בשם מדינת ישראל לעשר שנים בהיקף של מיליון וחצי דולר לשנה. בתמיכת האוצר ובהשתתפותו הכספית הוחלט שחברי תל"ם יתחלקו בנטל: במחצית תישא המערכת האקדמית - ות"ת והקרן הלאומית למדע (ות"ת תיתן לצורך זה תקציב נוסף), והשאר יבוא מהגורמים האחרים, והאוצר כבר לקח על עצמו

לאחר שהתפרקה ועדת השלושה-עשר להקמת פורום לתשתיות לאומיות למדע, הוזמנו כל הגורמים העיקריים העוסקים במימון מדע ומחקר מדעי בישראל להשתתף בפורום הזה, ביניהם יו"ר הוועדה לתכנון ולתקצוב, יו"ר המועצה הלאומית למחקר ולפיתוח, המדען הראשי של משרד המסחר והתעשייה, נציג האוצר וראש מפא"ת. התקיימו שתי ישיבות. בישיבה הראשונה עלה הצורך לטפל בקשר עם הקהילה האירופית. האקדמיה והאוניברסיטאות במגע עם ועדת המנכ"לים המטפלת בנושא. יש לנו היום עמדה מגובשת על דעת כל הגורמים האלה, ויש גם תיאום בין משרד המסחר והתעשייה ות"ת בצד התקציבי. מדינת ישראל עומדת להשקיע כחמישים מיליון דולר לשנה תמורת אפשרות להשתתף

פרופ' פאול זינגר, יו"ר הקרן הלאומית למדע, מונה לנציג האקדמיה הלאומית הישראלית למדעים והוועדה לתכנון ולתקצוב של המועצה להשכלה גבוהה בוועדת ההיגוי הבין-משרדית ליישום הסכם המו"פ עם האיחוד האירופי. מינוי זה נתמך גם על ידי פורום סגני נשיאי האוניברסיטאות למחקר.

סיכום פגישת תל"ם - פורום לתשתיות לאומיות למחקר ולפיתוח

28.10.1997

השתתפו: האקדמיה למדעים והקרן הלאומית למדע - פרופ' יעקב זיו, פרופ' פאול זינגר, ד"ר מאיר צדוק

המועצה הלאומית למו"פ - מר מאיר נצר

ות"ת והמועצה להשכלה גבוהה - פרופ' נחמיה לבציון, מר ניסן לימור

משרד התעשייה והמסחר - ד"ר ארנה ברי

משרד המדע - פרופ' מרדכי בשארי

משרד האוצר - מר רון אלון, מר אביקם בלר, מר גד לוין

פרופ' יעקב זיו ציין שהפורום ייפגש 2-3 פעמים בשנה לדיון בנושאים בעלי עניין משותף בתחומים שאינם נופלים באחריות בלעדית של אחד הגורמים או בנושאים שההיקף התקציבי גבוה מאוד וכן לתיאום ולחילופי מידע.

א. השתלבות במו"פ האירופאי

פרופ' זיו מסר שהוועדה לתכנון ולתקצוב והאקדמיה למדעים מינו את פרופ' פאול זינגר כנציג מערכת ההשכלה הגבוהה בוועדת המנכ"לים הדנה בתכנית החמישית.

פרופ' פאול זינגר דיווח על הדיונים בעניין ההסכם המתוכנן בעניין המו"פ עם האיחוד האירופאי. מקובל על כולם שיש עניין בהשתתפות ישראל בתכנית החמישית למו"פ של האיחוד האירופאי. ועדת המנכ"לים שדנה בעניין גיבשה את המלצותיה בדבר הצטרפות ישראל לתכנית החמישית.

פרופ' פאול זינגר הציג נתונים על חלקן של האוניברסיטאות בגיוס מענקי מחקר עד כה ועל הפוטנציאל האפשרי בעתיד להשתלבות ישראל בתכנית החמישית.

ב. השתתפות במתקן האירופאי לקרינת הסינכרוטרון

1. פורום תל"ם תומך בהצטרפותה של ישראל למתקן של קרינת הסינכרוטרון ESRF לאור ההשלכות החשובות בתחומי המדע והטכנולוגיה.

2. ישראל תצטרף ל- ESRF ברמה של 1% מהעלות השנתית של הפרויקט (כיום כ- 1.5 מיליון דולר לשנה).

3. תוקם ועדת היגוי מלווה בראשות האקדמיה למדעים שתכלול את כל המוסדות השותפים.

4. העברת הכספים והמשך ההתחייבות תהיה מותנית בבחינה תקופתית כל שלוש שנים ע"י ועדת מומחים באחריות האקדמיה הלאומית למדעים. תקופת ההסכם הכוללת 10 שנים עם אפשרות להמשך לפי הצרכים.

5. העברת הכספים ל- ESRF וחתימה על ההסכם עם הקהילה האירופית תבוצע ישירות ע"י החשב הכללי בהתאם לעלויות השנתיות (נתקבלה הסכמה עקרונית מהחשב הכללי).

6. האוניברסיטאות באמצעות הוועדה לתכנון ולתקצוב והקרן הלאומית למדע ביחד עם שותפים אחרים הביעו את נכונותן להשתתף ויממנו מתקציבן את הפעילות השנתית.

האוצר יסכם את חלקם של השותפים. התחלת ההתקשרות תהיה מ-1 בינואר 1998.

רשם: ד"ר מאיר צדוק

מלגות ומענקים בחסות האקדמיה

מלגות מקרן פולקס

קרן פולקס, שמרכזת בלונדון, מעניקה מלגות לתלמידי רפואה הלומדים גם לקראת תואר במדעי החיים ולתלמידי מדעי החיים הלומדים גם רפואה. סכום המלגה 2,000 לירות שטרלינג לשנה והיא מוענקת לשנה אחת עד שלוש שנים. מדי שנה זוכים במלגות אלה כשבעה תלמידים. בקשות למלגות פולקס מתקבלות במשרדי האקדמיה עד 15 בינואר 1998.

פרס סנטה פולקס

בשנת תשנ"ז זכה בפרס ד"ר אלון פרידמן מהמחלקה לפיזיולוגיה בפקולטה למדעי הבריאות באוניברסיטת בן-גוריון בנגב. סכום הפרס 2,500 ל"ש. ד"ר פרידמן הוזמן לארוחת הערב השנתית של מלגאי פולקס בלונדון באוקטובר 1997 והרצה על תחום מחקר.

פרס "טבע" ומענקי מחקר

הפרס מוענק מדי שנה לחוקר במדעי החיים. סכום הפרס כ-85,000 שקל. שני מענקי מחקר מטעם חברת טבע בסך 55,000 ש"ח כל אחד יוענקו למדענים צעירים מצטיינים. הזוכים במענקים ייבחרו מבין מקבלי מענקי

המחקר מהקרן הלאומית למדע בשנתיים האחרונות. מועד הגשת הבקשות עד 10 במרס 1998.

חילופי מדענים עם החברה המלכותית הבריטית

מוצעות מלגות השתלמות בסכום של 350 לירות שטרלינג לחודש בתוספת הוצאות נסיעה לבעלי תואר דוקטור במדעי הטבע לתקופה של שישה חודשים עד שנה. ניתנים גם מענקים בסכום של 400 לירות שטרלינג לחודש בתוספת הוצאות נסיעה למדענים בעלי תואר דוקטור במדעי הטבע לביקורים קצרים עד שישה חודשים. בקשות מתקבלות עד 31 בדצמבר 1997.